

Posudek oponenta na bakalářskou práci Lucie Trčkové:

Je tzv. na sebe zaměřené chování univerzálním měřítkem stresu u primátů?

Práce je prezentována na 19 stranách textu, který se opírá o 98 pramenů citovaných údajů, z toho 86 publikací bylo využito k vlastní rešerši. Práce je doplněna 13 stránkami tabulkových příloh. Předkládaná bakalářská práce má standardní strukturu: Souhrn, úvod, vlastní rešerše, závěr, literatura a přílohy. Cílem studie bylo, zpracovat rešerši k fenoménu na sebe zaměřeného chování, zda je možno jej považovat za indikátor stresu. Zadána byla problematika, která věčně trápí etology či behaviorální ekology, tedy umět poznat, kdy se zvíře dostává do situace, která pro něj není komfortní, která je pro něj výzvou, a pokud trvá delší dobu, končí obecně adaptací nebo deformací. Pro pochopení pozorovaných interakcí ať už s jedinci vlastního druhu, s jinými druhy či s abiotickými faktory je to zcela zásadní informace. Se zadaným tématem se bakalantka poprala velmi dobře systematicky a zpracovala velké množství publikovaných studií. Vytvořila k tomu dobře srozumitelnou tabulku, i když položky abecedně nebo podle letopočtu by se někdy daly seřadit i jinak, a konstatovala, že drtivá většina studií ukázala, že na sebe zaměřené chování může být velmi dobrým indikátorem stresu.

Na začátku studie jsou dva odstavce věnovány obecné charakteristice a fyziologii stresu. Tato část by si zasloužila ale mnohem větší pozornost. Vůbec není zmíněna role sympatiku, a u hormonální regulace není zmíněna role adrenalinu. Toto jsou z behaviorálního hlediska velmi důležité části neuro-humorální regulace, protože se účastní okamžité reakce na vnímaný stimul. Glukokortikoidy pak následují až s několika minutovým odstupem. U konfliktních situací je toto zvláště důležité. V této souvislosti pokládám obecnější otázku, jaký je vztah mezi na sebe zaměřeným chováním a přeskokovým chováním se kterým přišla Etologie.

Ke studii mám ještě několik konkrétních poznámek a dotazů:

Str. 2 nahoře: Není jasná formulace: „Každý organismus snáší stres odlišně, je tedy nemožné stres chápat jako jednotný jev u všech živočichů stejně.“

Str. 5 dole: „... jedincům injekčně do svalů podáván lék AM251 ...“ AM251 je psychostimulant tedy lépe by bylo jej označit za farmakum.

Str. 29 přílohy – zkratky použité v tabulce by měly být uvedeny hned na začátku. V posledním sloupečku tabulky se u několika citací objevila písmena z, s, š ale ve vysvětlivkách nejsou uvedena.

Zmíněné poznámky a dotazy jsem zformuloval pro vyjasnění některých nepřesností a k podpoře dalšího pokračování uvedené studie. Kolegyně Lucie Trčková předkládá bakalářskou práci, ve které je shromážděno a utříděno velké množství dat. Již takto samy o sobě představují slušně zvládnutou bakalářskou studii a jejich význam by mohl ještě narůst, pokud bude v této práci pokračováno také analýzou vlastních dat získaných přímo na zvířatech. Na základě uvedeného proto bakalářskou práci doporučuji k obhajobě.

V Českých Budějovicích 11. 1. 2022

F. Sedláček

Přírodovědecká
fakulta
Faculty
of Science

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice